

Redegørelse afgivet af ministeren for nordisk samarbejde Louise Schack Elholm den 8. februar 2023.

Redegørelse

om

det nordiske samarbejde 2022

(Skriftlig redegørelse)

Indledning

Redegørelsen giver et overblik over nogle af nedslagspunkterne på de områder, der finansieres af Nordisk Ministerråds budget, såvel som regeringens prioriteter og forventninger til udviklingen af samarbejdet.

Norden er et stærkt fælles ståsted i en tid, hvor den ene krise afløser den anden. Kriserne har udfordret os, men har også bragt os tættere sammen. Både i vores værdifællesskab og i arbejdet for visionen (Vision 2030) om, at Norden skal blive verdens mest integrerede og bæredygtige region. Regeringen vil fortsætte engagementet i arbejdet med at udvikle det nordiske samarbejde og arbejde for at nå visionens mål. I det arbejde prioriterer regeringen særligt det nordiske samarbejde med Grønland og Færøerne.

Det seneste år er arbejdet med gennemførelsen af Nordisk Ministerråd handlingsplanen for 2021-2024 under visionen fortsat. Konkret arbejde er igangsat i sektorerne, som det fremgår af sektorafsnittene i redegørelsen. Pandemien har påvirket arbejdet både ved inddragelse af nye aspekter i arbejdet, men på nogle områder også forsinket eller ændret det arbejde, der kunne sættes i gang.

Tilsvarende har problemerne med økonomiforvaltningen i Nordisk Ministerråds sekretariat medført forsinkelser. Sekretariatet har arbejdet med at styrke økonomiadministrationen, og der vurderes at være gjort gode fremskridt, så de nødvendige rammer er på plads og økonomiadministration prioriteres i hele organisationen. Regeringen lægger afgørende vægt på, at Nordisk Ministerråds økonomiadministration lever op til de høje standarder, vi forventer i Norden. Regeringen lægger vægt på, at Nordisk Ministerråds nye generalsekretær står i spidsen for en organisation med orden i eget hus og som sammen med landene kan levere på visionen og de mange udfordringer, vi står overfor. En god dialog mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er også en vigtig grundsten i det videre nordiske samarbejde, hvor fokus også vil rette sig mod udarbejdelsen af den nye

handlingsplan fra 2025. I det fortsatte arbejde vil der også blive lagt vægt på inddragelse af civilsamfundet herunder særligt unge.

Der blev frem mod Nordisk Råds session i november 2022 fortsat arbejdet med udvikling af samarbejdet i krisituationer, og en samlet redegørelse blev udarbejdet forud for sessionen. Statsministrene understregede med deres erklæring i november 2021, at samarbejdet om beredskab og forsyningsikkerhed skal styrkes. Vi skal lære af kriserne. Meget arbejde er i gang både i og uden for Nordisk Ministerråd. Samarbejdsministrene vedtog i juni 2022 en erklæring med fokus på, at samarbejdsministrene i krisituationer vil løfte det nordiske perspektiv i de nationale overvejelser.

Ruslands invasion af Ukraine har også påvirket det nordiske samarbejde og ført til drøftelse af udfordringer i flere sektorer. I kølvandet på den russiske invasion den 24. februar 2022, besluttede samarbejdsministrene at stoppe samarbejder, som involverer kontakt med myndighederne i Rusland og Belarus. Arbejdet med partnere fra civilsamfundet fortsætter i omkringliggende lande forudsat, at der ikke findes en forbindelse til myndighederne i Rusland og Belarus. Det øvrige internationale samarbejde, herunder i sektorerne og med naboer i Vest, fortsætter og udvikles på linje med visionen.

Internationalt samarbejde

Det nye Arktiske Samarbejdsprogram for 2022-2024 under titlen "Et bæredygtigt Arktis" trådte i kraft i 2022. Programmet skal understøtte Vision 2030, FN's verdensmål og målsætningerne om bæredygtighed, herunder bl.a. ved at yde støtte til en række projekter inden for bæredygtig socioøkonomisk udvikling, miljø og klima. Danmark har støttet Grønlands arbejde for, at forvaltningen af den åbne arktiske pulje under Arktisprogrammet blev flyttet til Grønland. Det skete i 2021 og er et vigtigt fremadrettet udgangspunkt for udvikling af Nordisk Ministerråds arktiske arbejde.

Regeringen prioriterer den styrkede ambassadepulje, som giver nordiske landes repræsentationer mulighed for globalt at lave fælles nordiske projekter bl.a. med fokus på værdier og klimaaløsninger.

Nordisk Ministerråd for Arbejdsliv (MR-A)

Under det finske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2021 indledtes et projektsamarbejde med OECD med titlen "Nordic Resilience – What have we learned from the crisis". Under projektet vil OECD kortlægge, hvordan COVID-19 har påvirket de nordiske landes arbejdsmarkeder, samt hvordan de nordiske lande har håndteret COVID-19-krisen. OECD udgiver to rapporter herom i første kvartal 2023. Rapporterne vil bl.a. indeholde anbefalinger til de nordiske lande om, hvordan de kan styrke deres arbejdsmarkeders modstandsdygtighed forud for fremtidige, lignende kriser.

På møde i Nordisk Ministerråd i november 2022 i Oslo var der temadiskussioner om de nordiske arbejdsmarkeder post-COVID med afsæt i OECD-projektet, og om hvordan landene kan styrke den nordiske arbejdsmarkedsmodel.

Den 22. september 2022 blev der sat fokus på Fremtidens Arbejdstilsyn. Her afholdtes en konference om social dumping, sort arbejde samt digitale tilsynsløsninger og øget brug af data til kommunikation om arbejdsmiljø.

Der er også stort fokus på den grønne omstilling og ligestilling. Det sker bl.a. gennem deltagelse i projektet "Not Just a Green Transition", som er et tværsektorprojekt finansieret af Nordisk Ministerråd. Samtidig arbejdes for at etablere et Nordisk forum for trepartsdialog om strukturforandringer og grøn omstilling på arbejdsmarkedet under islandsk formandskab i 2023.

Nordisk Ministerråd for Digitalisering (MR-DIGITAL)

Arbejdet i Nordisk Ministerråd for Digitalisering (MR-DIGITAL) har haft fokus på en fortsat udfoldning af rådets mandat for perioden 2021-2024, der baserer sig på ministererklæringen Digital North 2.0, der blev vedtaget under det danske formandskab i 2020, og som bidrager til opfyldelsen af Nordisk Ministerråds Vision 2030. En opfølgende køreplan – Roadmap 2021-2024 – for implementering af ministererklæringen blev vedtaget i foråret 2021 med fokus på digital mobilitet, innovation og ansvarlighed. Særligt rådets Cross-border Digital Services Programme (CBDS) har arbejdet med at skabe et tættere og mere struktureret samarbejde mellem de nordiske og baltiske lande om bl.a. erfaringsudveksling og praksis ift. nationale digitale tjenester og interoperabilitet af elektroniske identiteter til brug herfor. Endvidere blev en analyse til belysning af digital grøn omstilling og samarbejdet herom færdiggjort i efteråret 2021. Fokus for mødet i MR-DIGITAL den 6. september 2022 var digital sikkerhed i lyset af krigen i Ukraine. På mødet blev der vedtaget en ministererklæring, der fremhæver vigtigheden af at inddrage digital sikkerhed – særligt i offentlige tjenester – i det nordiske-baltiske samarbejde som led i regionens målsætning om at være frontløber for digitalisering. Konferencen "Digital North – A Digital and

Sustainable Region" den 7. september 2022 havde et særligt fokus på regionens forskellige gode praksisser inden for digitalisering og bæredygtighed inden for bl.a. have og fiskeri, fødevareproduktion og lokalsamfund.

Nordisk Ministerråd for Økonomi- og Finanspolitik (MR-FINANS)

Ministerrådet for Økonomi- og Finanspolitik har fortsat fokus på aktuelle økonomiske og finansielle udfordringer i de nordiske lande. Under det norske formandskab er der 27. juni 2022 blevet afholdt ministerrådsmøde i Eidsvoll, Norge, hvor de vigtigste temaer var de finanspolitiske konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine, håndteringen af inflationen og de høje energipriser samt finansministeriernes rolle i den grønne omstilling.

Den grønne omstilling af økonomien er endvidere temaet i to igangværende aktiviteter under MR-Finans. I 2022 blev der således iværksat et nyt projekt, der skal understøtte, at de nordiske lande kan dele deres viden ifm. udviklingen af økonomiske modeller, der integrerer hensyn til klimaet, fx den danske klima- og miljømodel GrønREFORM. Derudover skal et igangværende forskningsprojekt forankret ved Nordregio frem mod 2024 bl.a. afdække de fordelingsmæssige konsekvenser af klimapolitik.

I juni 2022 udgav det nordiske forskningsinstitut Nordregio desuden tidsskriftet Nordic Economic Policy Review på vegne af MR-Finans. Temaet for årets tidsskrift var COVID-19-krisens konsekvenser for de nordiske landes økonomier.

Nordisk Ministerråd for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS)

Under det norske formandskab i 2022 har der været fokus på fælles nordiske indsatser på modstandsdygtighed og den nordiske energi- og fødevareforsyning, særligt set i lyset af Ruslands invasion af Ukraine, men ligeledes som følge af COVID-19 pandemien og klimaforandringer.

På fiskeriområdet er der fortsat fokus på blå bioøkonomi med sigte på øget anvendelse af havets ressourcer, og der er søsat en række projekter, der medvirker til en mere grøn, konkurrencemæssig og social bæredygtig udvikling af fiskeriet og akvakulturen. Under norsk formandskab søsattes et tværsektorielt visionsprojekt om bæredygtig havøkonomi, som skal bygge videre på den nordiske førerposition inden for havøkonomi ved at udnytte potentialet i digitalisering og innovation med henblik på at opnå god forvaltning af havet. Endelig er der fortsat fokus på et reduceret og forbedret brug af plastik i fiskerisektoren og bekæmpelse af spøgelsesfiskeri.

På fødevareområdet fortsætter samarbejdet om revision af de Nordiske Næringsstof Rekommandationer (NNR) således, at de kombineres med bæredygtighedskriterier. One Health-tilgangen i relation til alle former for sundhed for mennesker, dyr og planter, herunder bekæmpelse af antibiotikaresistens, er fortsat et prioriteret nordisk samarbejde.

På landbrugsområdet er projektet om bioøkonomi som drivkraft for vækst igangsat. Første delprojekt bliver med fokus på proteinproduktion baseret på græsser og kløver. Projektet ligger fint i forlængelse af de danske prioriteter fra det danske formandskab i 2020. Derudover arbejdes der på et fælles nordisk samarbejde om jordhelse og karbonlagring i jorden.

På skovområdet er der grundet krigen i Ukraine blevet indført sanktioner, som forbyder import af tømmer og træprodukter fra Rusland og Belarus. Samtidig har krigen begrænset muligheden for import fra store dele af Ukraine, hvilket tilsammen har øget presset på de nordiske skove og også skærpet arealkonflikten, som var et tema på ministrenes sommermøde.

Nordisk Ministerråd for Justitsspørgsmål (MR-JUST)

Den 20. til 21. juni 2022 blev det årlige nordiske justitsministermøde afholdt under norsk formandskab. Landene drøftede emner af fælles nordisk interesse, som også er indgået i de løbende embedsmandsdrøftelser, herunder menneskehandel, seksualforbrydelser, cyberkriminalitet og grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

På mødet blev det bl.a. besluttet at etablere en nordisk arbejdsgruppe mod menneskehandel bestående af relevante personer fra de nordiske lande. Med dansk deltagelse skal arbejdsgruppen udveksle erfaringer, have et kontinuerligt informationsudbytte, koordinere landenes arbejde om bekæmpelse af menneskehandel samt støtte og samarbejde med de operative aktører, navnlig de øverste politimyndigheder og anklagemyndigheden i de nordiske lande. Arbejdsgruppen skal rapportere om arbejdet ved det nordiske justitsministermøde i 2023. Også fra dansk side vil der således fortsat være fokus på menneskehandel.

Nordisk Ministerråd for Ligestilling (MR-JÅM)

MR-JÅMs hovedsatsninger under det norske formandskab har været et fokus på klima, miljø og ligestilling, et ligestillet arbejdsmarked, særligt i fiskerierhvervene, og på unge mænds psykiske trivsel. Som led i det norske formandskab blev der i januar 2022 afholdt et roundtable i Oslo om klima, miljø og ligestilling. Rundbordsdrøftelsen fandt sted som opfølgning på MR-JÅMs beslutning på mødet den 18. oktober 2021 om at udvikle et fælles nordisk commitment med titlen 'A green and gender-equal Nordic region' under FN's Generation Equality. Køn og klima var ligeledes hovedtemaet for dette års kvindekommisionssamling (CSW) i FN i New York. Det vestnordiske seminar om kønsbaseret vold, som var et fælles dansk-grønlandsk projekt, men blev udskudt grundet COVID-19 under det danske formandskab i 2020, er blevet afholdt af Grønland i Nuuk. Det norske formandskab afholdt i 2022 endvidere en konference om ligestillet arbejdsliv i samarbejde med MR-A og MR-U. Det islandske formandskab planlægger i 2023 også at fokusere på ligestilling i arbejdslivet, særligt på traditionelle kvindeerhverv.

På LGBTI-området har Norge påbegyndt et projekt om ældre LGBTI-personers trivsel og sundhed. Projektet vide-

reføres under det islandske formandskab i 2023. Island påbegynder under deres formandskab desuden et projekt om transpersoners livskvalitet.

Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K)

I første halvdel af 2022 blev Nordisk Ministerråd for Kulturs store fællesnordiske satsning i Canada, Nordic Bridges, lanceret. Satsningen skulle oprindeligt være forløbet i 2021, men blev udskudt på grund af COVID-19. Der har ligeledes været stor opmærksomhed på krigen i Ukraine. Som følge heraf udsendte de nordiske kulturministre i juni 2022 en pressemeddelelse om vigtigheden af beskyttelse af kulturarven i Ukraine.

Et andet fokusområde i første halvdel af 2022 har været tech-giganter. I november 2021 afsatte MR-K 600.000 kr. til en fællesnordisk satsning med fokus på tech-giganternes indflydelse på de nordiske nyhedsmedier og på den demokratiske samtale. Dette resulterede i nedsættelse af en tidsbegrænset nordisk tænketank, der skal beskæftige sig med tech-giganternes indflydelse på den demokratiske debat i Norden og komme med anbefalinger til politiske løsninger. Tænketanken består af 13 medlemmer. Indsatsen vil være en vigtig del af kulturministrenes strategiske arbejde i anden halvdel af 2022 samt i 2023. Kulturministeriet i Danmark er sekretariat for tænketanken. I anden halvdel af 2022 og primo 2023 har der været planlagt tre arbejds møder i tænketanken. Tænketankens afrapportering forventes færdig i foråret 2023.

Endvidere har Nordisk Ministerråd for Kultur fortsat haft fokus på udfordringerne for kultursektoren som følge af COVID-19-pandemien. Kulturanalys Norden udarbejder en rapport om genopretning af kulturlivet efter COVID-19, som forventes offentliggjort i 2023.

Nordisk Ministerråd for Miljø og Klima (MR-MK)

Med Nordisk Ministerråds Vision for 2030 er målet om Norden som verdens mest bæredygtige region sat i højsædet. I 2021 blev der sat en række større nordiske initiativer ift. grøn omstilling i gang. Projekterne løber fra 2021-2024. Blandt de større under MR-MK's område er initiativet vedrørende accelerering af elektrificeringen af vejtransport og initiativet om naturbaserede løsninger i Norden. Endvidere blev der i 2021 igangsat et større nyt nordisk tekstilsamarbejde (genanvendelse), som ledes af Danmark.

I 2022 er det blevet besluttet at styrke det nordiske samarbejde ift. plastik. Formålet er navnlig, at de nordiske lande effektivt skal kunne understøtte den globale plastaftale, der forhandles frem til slutningen af 2024. Der igangsættes et flerårigt projekt med nordisk initieret aktiviteter rettet mod globale og regionale processer i plastikforhandlingerne. I 2022 har miljø og klimasektoren desuden i betydeligt omfang inddraget unge i det nordiske samarbejde, herunder har sektoren understøttet, at unge delegater har kunnet deltage i FN's miljøsamling i Nairobi i marts 2022 og til det globale møde i Stockholm i juni 2022, hvor man bl.a. markerede 50-året for den første internationale miljøkonference i 1972. Ungeinddragelse vil fortsat være prioriteret næste år,

herunder pågår der et arbejde med at oprette en pulje, hvor unge vil kunne søge om midler til miljø- og klimapolitiske projekter.

Arbejdet med grøn omstilling af luftfarten i Norden er i 2022 fulgt op i et tværsektorielt samarbejde om projektet "Electric Aviation and the effects on the Nordic regions", mens der på grøn skibsfart er blevet igangsat et offentligt-privat initiativ om udpegning af konkrete, klimaneutrale søfartsruter i Norden. Som opfølgning på Helsinki-erklæringen om karbonneutralitet i Norden, blev der i begyndelsen af 2021 igangsat et flerårigt projekt om »Klimaomstilling i Norden«, som i 2022 inkluderede nye samarbejder om bæredygtigt byggeri. Endvidere arbejdes der i 2022 på en udvidelse af Svanemærket, hvilket forventes udbygget i et styrket fokus fra miljø- og klimasektoren på bl.a. håndtering af forbrugsrelaterede emissioner.

Nordisk Ministerråd for Erhvervs-, Energi og Regionalpolitik (MR-NER)

På erhvervsområdet er handlingsplanerne for de otte initiativer under Vision 2030 under implementering. 'Nordic Smart Government & Business' vil i de kommende år skabe en standardiseret digital infrastruktur i Norden, som gør det lettere for SMV'er at handle på tværs af grænserne. Det undersøges, om Klimakompasset skal have en nordisk pendant, så nordiske virksomheder ud fra samme metode kan beregne deres klimaaftryk. Endeligt prioriteres en indsats om Norden som ledende inden for bæredygtigt og konkurrencedygtigt byggeri med fokus på livscyklusvurderinger, cirkulære forretningsmodeller, bæredygtig arkitektur og emissionsfrie byggepladser.

Regionalsektorens arbejde sigter mod at understøtte målsætningen om et grønt, socialt inkluderende og konkurrencedygtigt Norden ved at arbejde for en retfærdig og grøn omstilling, der ikke øger uligheden mellem land og by, og som samtidig giver nye erhvervs muligheder og samarbejder på tværs af grænserne. Arbejdet fokuserer på at igangsætte nye forskningsaktiviteter samt etablere tematiske følgegrupper med repræsentation fra statslige og lokale myndigheder.

På energiområdet fortsættes det tætte elmarkedssamarbejde, og i foråret blev Nordisk Elmarkedsforum afholdt med deltagelse af de nordiske elmarkedsaktører. I vinteren 2021/2022 blev studiet af nordisk samarbejde om CCS, CCU og PtX afsluttet. Rapporten fremlægger flere anbefalinger til samarbejde på området, og der afholdes en række opfølgende workshops. Der er igangsat en fælles analyse af forsyningssikkerhed og energipriser, som kan spille ind i den aktuelle energisituation.

Nordisk Ministerråd for Social- og Sundhedspolitik (MR-S)

Styrkelse af pandemiberedskabet og særligt COVID-19 pandemien har indledningsvist været central for arbejdet i MR-S. Også den nordiske sundhedsberedskabsgruppe (Svalbardgruppen) har løbende drøftet COVID-19 situationen mhp. erfaringsudveksling og videndeling.

I marts 2022 afholdtes ministermøde, som foruden udsatte unge, blandt andet omhandlede et styrket nordisk sundhedsberedskab. EU's sundhedskommissær, Stella Kyriakides, var gæstetaler. Der blev underskrevet en fælles ministererklæring om sundhedsberedskab og forsyningssikkerhed, som embedsmandskomiteen nu er gået i gang med at omsætte til praksis.

I regi af Nordisk Ministerråds vision om Norden som verdens mest bæredygtige og integrerede region, er der i sektoren bl.a. blevet iværksat et fællesnordisk samarbejde om at dele erfaringer om COVID-19 igennem projektet Nordic Commons, som skal sikre bedre adgang til den store mængde af sundhedsdata, der er i Norden, til brug for forskning og innovation i tråd med mål 6 i visionens handlingsplan.

Der er inden for sektoren også igangsat to dansklede projekter med fokus på virksomme indsatser og sociale investeringer. Det første projekt skal afdække, hvordan de nordiske lande arbejder med vidensudvikling på social- og ældreområdet, med mulighed for etablering af et netværk til fortløbende systematisk videndeling. Det andet projekt skal bidrage til en systematisk kortlægning af erfaringerne med sociale investeringer på tværs af Norden. Begge projekter skal bidrage til opfyldelse af handlingsplanens mål 9, om at skabe en god, ligestillet og tryk sundhed og velfærd for alle.

Som opfølgning på det Nordiske Topmøde for Civilsamfund i efteråret 2021 er der desuden iværksat et nyt projekt med fokus på at styrke det nordiske civilsamfundssamarbejde på socialområdet.

Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U)

Materialepakke om Nordens unge i bæredygtige fællesskaber og til styrkelse af elevinddragelse i undervisning er afprøvet og blev lanceret i andet halvår 2022.

Ved puljeudmelding i maj 2022 fik 27 kulturelt, politisk og socialt orienterede aktiviteter midler. 70 unge deltog i ungetræning i maj 2022. Her blev bl.a. undervist i metoder til inkluderende fællesskaber og demokrati. I august 2022 deltog 9 unge i Qooqut Festival (Nuuk) mhp. at øge unge nordboeres kendskab til grønlandsk kultur, sprog og historie.

Rapport om hhv. årsager til stigning i psykisk mistrivsel blandt unge i Norden og lovende praksis i arbejdet med unge i psykisk mistrivsel på tværs af sundheds- og socialområdet er publiceret. Primo 2023 publiceres rapport med forslag til ny forskning.

Reykjavikdeklarationen (overenskomsten om adgang til videregående uddannelse i Norden) blev revideret i maj 2022. Hensigten med revisionen var at understrege vigtigheden af mobiliteten på uddannelsesområdet. I Norden har vi siden 1996 anerkendt hinandens uddannelser. Det betyder, at man kan tage en videregående uddannelse i et nordisk land og få den anerkendt i de andre nordiske lande. Selv om ordningen har eksisteret i mange år, var der behov for at tilpasse Reykjavikdeklarationen for at synliggøre, at den gensidige anerkendelse af uddannelser, så vidt det er muligt,

nu også forventes af være automatisk og uden unødvendige forsinkelser.

Den reviderede udgave understreger derfor forpligtelsen til fuld gensidig anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og afskaffelse af mobilitetshindringer på uddannelsesområdet. Desuden understreges det, at gensidig tillid og samarbejde udgør fundamentet for den automatiske godkendelse af uddannelseskvalifikationer.

Samarbejdsprogram om integration af flygtninge og indvandrere

På integrationsområdet videreføres samarbejdsprogrammet om integration af flygtninge og indvandrere, som skal styrke det nordiske samarbejde med fokus på erfaringsudveksling og udvikling af ny viden om effektfulde strategier på integrationsområdet. Nordisk Ministerråd har ansvaret for programmet, og Udlændinge- og Integrationsministeriet deltager i en følgegruppe, der løbende drøfter temaer på integrationsområdet. Den beskæftigelsesrettede integrationsindsats og fastholdelse af flygtninge på arbejdsmarkedet vil fortsat være et centralt tema for samarbejdet.

Derudover er forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter samt forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings særskilte fokuspunkter i det nordiske samarbejde mellem de relevante fagministerier. Endeligt udveksles der aktuelt erfaringer om de nordiske landes modtagelse af personer, som er fordrevet fra Ukraine.

Samarbejdet på transportområdet

På transportområdet mødes ministrene uformelt til drøftelse og koordination af nordiske positioner forud for større møder, såsom ved EU-ministerrådsmøder og COP-konferencer m.m.

De nordiske lande har en fælles ambition om at blive den mest bæredygtige og integrerede region i verden. Der pågår også løbende drøftelser mellem de nordiske transportministre om, hvordan Norden bedst muligt presser på for den internationale grønne omstilling af transportsektoren, ligesom ministrene også har drøftet påvirkning samt håndtering af større kriser som COVID-19-pandemien.

Grænsehindringer

Arbejdet med grænsehindringer har fået ny fokus, og regeringen vil også i det videre arbejde prioritere indsatsen. Mulighederne i Norden skal udnyttes, så det er lettest muligt for borgere og virksomheder at have aktiviteter over grænserne. Grænsehindringsrådets arbejde er blevet styrket, og en fortsat tæt dialog med sektorerne i Nordisk Ministerråd og med nationale myndigheder er vigtig. Der arbejdes med mere generelle og langsigtede elementer som digitalisering og anerkendelse af erhvervskompetencer. Pandemien har rejst særlige problemstillinger. Der er fundet løsninger på mange mens nogle udestår, og der arbejdes videre med at begrænse negative konsekvenser af eventuelle grænserekstraktioner mest muligt i krisesituationer. Samarbejdsministrene og Grænsehindringsrådet er i løbende dialog og mød-

tes senest i Halden i Norge i juni 2022 og vil i samarbejde med sektorerne og nationale myndigheder søge løsninger på de identificerede grænsehindringer. Neden for status for arbejdet med udvalgte grænsehindringer:

Skat, hjemmearbejde og registrering i Sverige

Skatteministeriet og det svenske finansministerium er i dialog om et eftersyn af Øresundsftalen samt en lempelse af de nye svenske registreringsregler, der fra 1. januar 2021 bl.a. pålægger danske arbejdsgivere med svensk hjemmehørende medarbejdere store administrative omkostninger. Fra både dansk og svensk side er der opmærksomhed på de problemer, som COVID-19-pandemien har medført for nogle pendlere i forbindelse med hjemmearbejde. Det er håbet, at Danmark og Sverige vil kunne lande et resultat, som begge lande kan være tilfredse med – og som vil kunne medvirke til at fremme integrationen af arbejdsmarkedet i Øresundsregionen.

Den store knast i forhandlingerne er det svenske forslag om at udvide hjemmearbejdsreglen og provenuudvekslingsordningen for privatansatte i Øresundsftalen til også at omfatte offentligt ansatte. En sådan udvidelse vil give Sverige en ekstra årlig overførsel på ca. 220 mio. kr. (2022-niveau). Danmark overfører efter den gældende ordning ca. 770 mio. kr. (netto) årligt til Sverige (2022-niveau).

Det er regeringens holdning, at der ikke er grundlag for at udvide provenuudvekslingen med offentligt ansatte, da det beløb, som Danmark allerede overfører til Sverige, reelt både dækker Sveriges udgifter til privat- og offentligt ansatte pendlere, der bor i Sverige og arbejder i Danmark. Danmark er dog villig til at se på en ordning, der dækker bopælslandets mindreprovenu ved at afgive beskatningsretten til de offentligt ansattes hjemmearbejdsdage.

Hvis det lykkes at nå til enighed om spørgsmålet om de offentligt ansatte, er det forventningen, at der også kan opnås enighed om en pandemiparagraf og en bestemmelse, der lemper de nye svenske registreringsregler for danske arbejdsgivere med svensk hjemmehørende medarbejdere.

Anerkendelse af erhvervskvalifikationer

Udover ovennævnte revision af Reykjavik-deklarationen kan også nævnes projektet om anerkendelse af nordiske erhvervsuddannelser på tværs af de nordiske lande. Det nordiske projekt kortlægger, hvem der er ansvarlige for anerkendelse af udenlandske erhvervsuddannelser i Norden, og undersøger, hvordan de enkelte landes myndigheder arbejder med anerkendelse af erhvervsuddannelser. Formålet er at etablere et netværk og styrke samarbejdet om anerkendelse af erhvervsuddannelser i Norden. Projektet afsluttes med en rapport ved udgangen af 2022, der også kan danne udgangspunkt for evt. politiske drøftelser i de nordiske lande.

Forskelle i byggregler

Der er nedsat en styregruppe for harmonisering af byggregler for et mere integreret marked for byggeri i Norden med det formål at fremme det langsigtede arbejde for at skabe et fælles nordisk byggemarked, eksempelvis gennem

samarbejde om harmonisering af de nordiske landes bygge-regler, hvor det kan være relevant. Styregruppen skal initiere og fremme indsatser, der styrker integrerede og grønne vækstbetingelser for byggebranchen.

Udveksling af statistik

Den grænseregionale statistik i Øresundsregionen har været kraftigt udfordret, da det ikke har vist sig muligt længere at udveksle mikrodata mellem Danmark og Sverige. Datatilsynet kræver, at mikrodata, der udveksles internationalt, ikke må videregives til tredjemand eller benyttes til andet end statistiske og forskningsmæssige formål. I Sverige gælder der en forvaltningspraksis, som benævnes "almän handling", som betyder, at data, der tilgår en offentlig instans som fx Statistisk Centralbyrå, er et "offentligt gode", og at data derfor kan videregives til andre offentlige myndigheder. Det har ikke været muligt at opnå en garanti fra SCB for, at danske mikrodata ikke bliver videregivet eller benyttet til andet end statistiske eller forskningsmæssige formål.

Der arbejdes på at udarbejde en ny pendlingsstatistik baseret på anvendelsen af interne registerdata, hvor mikrodata ikke udveksles. Om end der kan udarbejdes en ganske pålidelig statistik ud fra registerdata, så vil det stadig være at foretrække, at problemet med udveksling af mikrodata mellem Danmark og Sverige bliver løst bl.a. for bedre at kunne sikre kvaliteten og omfanget af den grænseregionale statistik.

Digitale værktøjer til kommunikation med det offentlige

Et væsentligt indsatsområde for MR-DIGITAL er den fortsatte implementering af Cross-border Digital Services Programme (CBDS), hvis rammer blev fastlagt under det danske formandskab i 2020. Programmet har til formål at sikre, at borgere og virksomheder får lettere adgang til grænseoverskridende brug af digitale selvbetjeningsløsninger. Programmet samler en række samarbejdsprojekter herom, herunder særligt NOBID-projektet, som arbejder på, at det bliver teknisk muligt at anvende elektroniske identiteter (eID'er) grænseoverskridende på tværs af Norden og Baltikum, og som har som målsætning at demonstrere, hvorledes dette kan ske inden for rammerne af EU-lovgivningen på området. Dette har dog kun vist sig muligt i et begrænset omfang som følge af den eksisterende EU-lovgivning, der stiller begrænsede krav på området. Den eksisterende EU-lovgivning om eID'er er pt. under revision i EU, og NOBID-projektet har derfor i 2022 haft et særligt fokus på at afdække mulighederne og interessen for en tidlig erfaringsindhentning gennem en pilotimplementering af en mulig kommende europæisk digital tegnebog, som er stillet i forslag af Europa-Kommissionen den 3. juni 2021. Derudover er der i CBDS-programmet afsat midler til en "Open Funding Mechanism", som har til formål at støtte digitaliseringsinitiativer på tværs af de nordiske og baltiske lande, særligt målrettet initiativer der understøtter at drive virksomhed, at studere og at arbejde på tværs af Norden. En afdækning af relevante initiativer er for nuværende i gang.